

HBV - HCV - HIV:

THREE DIFFERENT AND SERIOUS THREATS FOR EUROPEAN YOUNG PEOPLE.
A NETWORK TO STUDY AND TO FACE THESE CHALLENGES IN THE
PARTICIPATING COUNTRIES.

HIV

Charakteristika onemocnění

Lidský virus selhání imunity HIV (human immunodeficiency virus) vyvolává u lidí získaný syndrom selhání imunity - AIDS (acquired immune deficiency syndrome). Od počáteční infekce virem může uběhnout řada let (tzv. bezpříznakové nosičství viru HIV). I v bezpříznakovém období může ale nakažený člověk přenést infekci na další osoby. Když dojde k poškození imunitního systému v takové míře, že propuknou tzv oportunní infekce a další nemoci, které se vyskytují spíše vzácně, jedná se již o AIDS. AIDS se vyvíjí tehdy, když organismus již nedokáže dál bojovat proti infekcím, jako je pneumonie, plísňové nebo parazitární onemocnění a některé druhy rakoviny.

Příznaky HIV a AIDS:

- mnozí lidé infikovaní HIV nemají žádné příznaky
- trvalá únava, bolesti v kloubech nebo svalech, opakované horečky se zimnicí a nočním pocením
- časté bolesti v krku, zvětšené uzliny, kašel, časté nachlazení, opary, kvasinkové a jiné infekce
- ztráta chuti k jídlu a hubnutí, průjemy
- neobvyklé vyrážky na kůži, změny barvy kůže, zvláště červenofialové zbarvení (Kaposiho sarkom)

Cesty přenosu

Jakmile virus HIV infikoval organismus, přenáší se tělními tekutinami - krví, semenem, poševním sekretem a mateřským mlékem. Šíří se, když další osoba přichází do kontaktu s těmito tekutinami, především sexuálním stykem nebo stykem s kontaminovanou krví. Jinak je přenos viru obtížný, protože mimo tělo rychle hyne. Nešíří se jako většina virů vzduchem nebo vodou, proto nedochází k infikování kapénkovou infekcí při kašli nebo používáním stejného nádobí apod

Jsou známy pouze tři způsoby přenosu infekce HIV:

1. Nechráněným pohlavním stykem

Jde o nejčastější cestu přenosu. Vysoce riziková je kondomem nechráněná soulož do pochvy a konečníku s partnerem, u něhož si nejsme naprosto jisti, že je HIV negativní. Bez rizika není ani nechráněná soulož do úst (orální sex). Riziko je nejvyšší při nechráněném styku do konečníku, jak pro pasivního partnera při styku dvou mužů, tak i pro ženu u heterosexuálních párů. Riziko přenosu infekce HIV z muže na ženu je výrazně vyšší než z infikované ženy na muže, což souvisí s vyšším množstvím viru HIV ve spermatu než v poševním sekretu.

Dostatečnou ochranu, i když ne stoprocentní, poskytuje pouze kondom (prezervativ). Přerušovaná soulož ani hormonální antikoncepce nepředstavuje vůbec žádnou ochranu před infekcí HIV a jinými sexuálně přenosnými infekcemi. Poševní pesar snižuje riziko HIV jen nepatrně.

HBV - HCV - HIV:

THREE DIFFERENT AND SERIOUS THREATS FOR EUROPEAN YOUNG PEOPLE.
A NETWORK TO STUDY AND TO FACE THESE CHALLENGES IN THE
PARTICIPATING COUNTRIES.

Riziko nákazy virem HIV dále zvyšuje přítomnost jiných sexuálně přenosných infekcí, oděrek a poranění v oblasti pohlavních orgánů. Vhodné je tedy používat při chráněném sexuálním styku zvlhčující prostředky, tzv. lubrikační gely. Je nezbytné používat lubrikační prostředky na bázi vodních roztoků. Lubrikační prostředky na tukové bázi totiž ochranné vlastnosti latexového kondomu narušují.

Také při orálním sexu, tedy při dráždění pohlavních orgánů partnera ústy, nelze možnost nákazy vyloučit. Riziko se zvyšuje při kontaktu úst s ejakulátem (spermatem a preejakulační tekutinou), poševním sekretem a zejména při styku s menstruační krví. Obdobně je tomu při výskytu jiných sexuálně přenosných infekcí u některého z partnerů. Ochranou je buď použití kondomu u muže nebo alespoň zamezení styku s pohlavními sekrety jak u muže, tak u ženy.

2. Krevní cestou

a) podáním infikované krve nebo krevních přípravků. V současné době je tento způsob přenosu v rozvinutých zemích, mezi které naše země patří, téměř vyloučen. V České republice jsou od roku 1987 všichni dárci krve kontrolováni, zda jejich krev není infikována virem HIV. Při drobných poraněních je nebezpečí nákazy virem HIV od infikovaného člověka nepravděpodobné, protože k infekci je třeba určité množství viru. Je však třeba se vyvarovat společnému užívání hygienických potřeb, jako kartáčku na zuby a žiletkám, stejně tak jako nedostatečně sterilizovaným nástrojům při provádění některých kosmetických úkonů (tetování, propichování ušních boltců, piercing apod.).

b) při injekčním užívání drog Sdílení injekčních jehel, stříkaček i roztoku drogy může vést k infekci HIV u injekčních uživatelů drog, pokud je některý z nich nakažen virem HIV. V dnešní době představuje přenos infekce HIV u injekčních uživatelů drog nejčastější způsob přenosu v některých zemích jižní a východní Evropy.

3. Z matky na dítě

Těhotná žena infikovaná virem HIV může nákazu přenést i na své dítě jak během těhotenství, porodu tak i kojením. Dnešní medicína je schopna omezit riziko přenosu infekce HIV z matky na dítě asi o dvě třetiny a snížit nebezpečí zdravotní zátěže pro matku. Pokud se žena rozhodne těhotenství ukončit, je HIV pozitivita zdravotním důvodem k interrupci.

Těhotné ženy se rutinně testují na přítomnost viru HIV, aby v případě pozitivního nálezu mohla být u nich nasazena profylaxe či léčba a snížilo se tak riziko přenosu infekce HIV na novorozence. Dle současně platné legislativy lze provést test na HIV u gravidní ženy i bez souhlasu, a to s ohledem na zájem nenarozeného dítěte (viz zákon 258/2000 Sb., § 71). HIV pozitivním matkám se v rozvinutých zemích nedoporučuje kojení.

Virus HIV se nepřenáší:

Při běžném společenském styku Například podáním ruky, používáním telefonního sluchátka, během společného pobytu v místnosti. Společným užíváním nádobí. Nikdy nebyla prokázána HIV infekce u členů domácnosti, kteří s HIV pozitivním bydleli, ale neměli s ním sexuální styk a nesdíleli s ním injekčně drogy. Polibkem Sliny HIV pozitivního sice mohou obsahovat HIV virus, ale ve velmi malém množství. Navíc jsou ve slinách obsaženy látky, které virus ničí. Přenos HIV viru touto cestou nebyl nikdy prokázán.

Za ne zcela bezpečné lze ovšem považovat tzv " hluboké" neboli "francouzské" líbání, kdy může

HBV - HCV - HIV:

THREE DIFFERENT AND SERIOUS THREATS FOR EUROPEAN YOUNG PEOPLE.
A NETWORK TO STUDY AND TO FACE THESE CHALLENGES IN THE
PARTICIPATING COUNTRIES.

dojít k drobným poraněním v ústech. Existují sexuální praktiky (např. tzv. "petting"), které lze označit z hlediska možností přenosu HIV jako nerizikové. Sem patří objímání, mazlení, dráždění pohlavních orgánů rukou partnera či partnerky bez kontaktu s jeho spermatem či s poševním sekretem. V sauně, v bazénu Pokud ovšem někdo, jako staří Římané, nepoužívá těchto zařízení k sexuálním radovánkám. Hmyzem Nejpřesvědčivějším důkazem je, že i přes vysoký výskyt bodavého hmyzu v Africe se dosud nepodařilo prokázat přenos viru HIV po bodnutí hmyzem. Navíc bylo prokázáno, že se virus HIV nemnoží v zažívacím ústrojí hmyzu.

Prevence

Hlavní tři zásady se označují písmeny abecedy:

A – abstinence
B – buď věrný
C – chraň se kondomem

Tato pravidla platí pro prevenci při sexuálním přenosu. Prevence přenosu dalšími způsoby spočívá v dodržování dalších doporučení. Jelikož je HIV přenášen krví a tělními tekutinami, je možné se chránit těmito způsoby:

- vždy používejte latexové nebo polyuretanové kondomy se všemi sexuálními partnery
- vyhněte se sdílení věcí osobní hygieny (holící potřeby, kartáčky na zuby, náušnice, kleštičky na nehty)
- ujistěte se, že pro tetování a body piercing jsou užívány jednorázové nebo sterilní jehly
- pokud navštěvujete holiče a salóny péče o tělo, ujistěte se, že používá čisté a desinfikované holící potřeby a další pomůcky
- pokud jste uživatelé nitrožilních drog, nikdy si nepůjčujte jehly a stříkačky, využívejte výměnných programů v K-centrech
- pokud jste zdravotničtí pracovníci, řiďte se zásadami správné praxe, dodržujte bezpečnost práce při parenterálních výkonech